

GENER DE 2015

Competència financera PISA 2012

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

Consell Superior
d'AVALUACIÓ
del Sistema Educatiu

SUMARI

PRESENTACIÓ.....	2
COMPETÈNCIA FINANCERA PISA 2012.....	3
REVISTA DE LLIBRES.....	14
PUBLICACIONS DEL CONSELL.....	15
PUBLICACIONS RECENTS DEL CONSELL.....	17

Si voleu més informació o voleu fer-nos qualsevol suggeriment, no dubteu a posar-vos en contacte amb nosaltres mitjançant la pàgina web del Consell: <http://csda.gencat.cat/ca/>

ISSN electrònic 2014-797X

PRESENTACIÓ

El Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu ha dedicat dues de les seves publicacions als resultats obtinguts per l'alumnat de Catalunya en l'estudi PISA del 2012. Una és el número 27 de la revista *Quaderns d'avaluació*, publicat al gener de 2014 i que conté una síntesi dels resultats obtinguts en les tres àrees avaluades: competència matemàtica, competència en comprensió lectora i competència científica. L'altra és el número 20 de la col·lecció 'Informes d'avaluació', publicat a l'octubre de 2014 i de títol ben explícit: *Equitat i resultats de l'alumnat d'origen estranger a PISA 2012*.

Ara presentem una nova publicació, que pot ser considerada una addenda a les altres dues. Es tracta dels resultats obtinguts per l'alumnat de Catalunya en la competència financera, avaluada per primer cop en l'estudi internacional. Aquest número dels *Quaderns d'avaluació*, que els està dedicat en exclusiva, és necessàriament breu. La participació en l'avaluació de la competència financera a PISA 2012 era voluntària, de manera que hi han pres part divuit països i catorze de les quinze comunitats autònomes d'Espanya que han ampliat la mostra PISA. Això vol dir que la mostra d'alumnat és també reduïda (147 alumnes de Catalunya), de manera que les dades que es poden extreure dels resultats són també reduïdes: no es poden fer extrapolacions a partir de les escales de continguts, per exemple, perquè no tindrien rellevància estadística. El número inclou les dades bàsiques de PISA 2012, un resum del marc conceptual de la competència financera i cinc taules amb els resultats de l'alumnat de Catalunya, comparats internacionalment i amb les comunitats autònomes.

En el número 27 dels *Quaderns d'avaluació* afirmàvem que els resultats obtinguts per l'alumnat de Catalunya a PISA 2012 són els esperables, ateses les característiques i circumstàncies del sistema educatiu català, i força propers a la puntuació mitjana de la Unió Europea. La puntuació mitjana en competència matemàtica de Catalunya és de 493 punts, mentre que la mitjana de la UE és de 489. La puntuació mitjana en comprensió lectora de Catalunya és de 501 punts, mentre que la mitjana de la UE és de 489. La puntuació mitjana en competència científica de Catalunya és de 492 punts, mentre que la de la UE és de 497. La puntuació mitjana de l'alumnat de Catalunya en competència financera és de 492,5 punts, mentre que la dels països de l'OCDE és de 500. Tot i que hi ha una diferència de 7,5 punts, es considera que no és estadísticament significativa perquè és inferior a la xifra de l'error estàndard (8,1).

Joan Mateo

President del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu

COMPETÈNCIA FINANCERA PISA 2012

Índex

1. Introducció bàsica a PISA 2012
  - 1.1. Descripció bàsica
  - 1.2. La mostra de Catalunya
2. El marc conceptual de competència financera
  - 2.1. Continguts
  - 2.2. Processos
  - 2.3. Contextos
3. Resultats de l'alumnat de Catalunya

1. INTRODUCCIÓ BÀSICA A PISA 2012

1.1. DESCRIPCIÓ BÀSICA

L'avaluació internacional PISA tracta de valorar què és capaç de fer l'alumnat de 15 anys davant de situacions reals i concretes, independentment del nivell educatiu on es troba escolaritzat. PISA no examina tots els àmbits curriculars que l'alumnat cursa a l'escola, sinó que només avalua les àrees de comprensió lectora, matemàtiques i ciències de la naturalesa.

L'avaluació s'aplica cada tres anys i cada cicle té un àmbit prioritari d'avaluació. PISA 2012 avalua principalment la competència matemàtica, mentre que els àmbits secundaris de l'avaluació són la competència en comprensió lectora i la competència científica. PISA recull també dades de context de l'alumnat i dels centres, que després es correlacionen amb el rendiment obtingut.

En l'estudi PISA 2012 hi participen seixanta-cinc països, trenta-quatre dels quals són membres de l'OCDE (Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic). També hi participen algunes regions i comunitats autònomes, que apliquen les proves a una mostra de centres prou gran perquè sigui representativa del seu àmbit territorial.

L'any 2012 PISA avalua per primera vegada la competència Financera. La participació en l'avaluació de la competència financera és voluntària. Hi han participat 18 països i totes les comunitats autònomes d'Espanya que han ampliat la mostra, excepte Ceuta i Melilla.

PISA 2012
avalua per
primera vegada
la competència
financera

1.2. LA MOSTRA DE CATALUNYA

Catalunya participa oficialment a PISA 2012, com ho ha fet en els cicles anteriors. La selecció dels centres i els alumnes la fa el consorci PISA 2012, seguint els requeriments tècnics establerts per l'organització i tenint en compte la titularitat dels centres i la seva distribució territorial.

A Catalunya hi participen un total de 1.435 alumnes de 15 anys, provinents de 51 centres, 29 de titularitat pública i 22 de titularitat privada concertada. D'aquests 1.435 alumnes, hi ha 684 noies i 751 nois.

D'aquest alumnat de 15 anys que hi participa,

- el 0,08% fa primer de batxillerat
- el 79,29% fa quart d'ESO
- el 18,33% fa tercer d'ESO
- el 2,30% fa segon d'ESO

147 alumnes de Catalunya participen en l'avaluació de la competència financera

En l'avaluació de la competència financera de Catalunya hi participa amb una mostra formada per 147 alumnes. La taula següent conté la mostra d'alumnes participants de cada comunitat autònoma d'Espanya.

Taula 1. Mostra d'alumnes participants a l'avaluació de la competència financera a les comunitats autònomes

Comunitats autònomes	Alumnes de la mostra
Andalusia	196
Aragó	34
Astúries	29
Illes Balears	20
Cantàbria	24
Castella i Lleó	47
Catalunya	147
Extremadura	36
Galícia	46
La Rioja	19
Madrid	134
Múrcia	32
Navarra	32
País Basc	65

2. EL MARC CONCEPTUAL DE COMPETÈNCIA FINANCERA

La definició de la competència financera que de PISA és la següent:

La competència financera és el coneixement i la comprensió dels conceptes i riscos financers, així com les habilitats, les motivacions i la seguretat en aplicar aquest coneixement i aquesta comprensió per tal de prendre decisions escaients d'entre un ventall de situacions financeres per millorar el benestar financer dels individus i de la societat, i permetre la participació dels individus en la vida econòmica.

Com en les altres competències que avalua PISA, aquest domini de coneixement s'organitza en tres eixos: l'eix dels continguts, l'eix del processos i l'eix dels contextos.

Els **continguts** són les àrees de coneixement i comprensió que són essencials en la competència en qüestió.

Els **processos** descriuen les estratègies o enfocaments mentals per resoldre les situacions plantejades.

Els **contextos** són les situacions en les quals s'aplica el domini de coneixement, habilitats i comprensió, i van del nivell personal al global.

2.1. CONTINGUTS

Els continguts de la competència financera es divideixen en quatre blocs: diners i transaccions, planificar i gestionar les finances, riscos i recompenses i panorama financer.

La competència financera pretén millorar el benestar financer dels individus i de la societat

Diners i transaccions

Aquesta àrea de contingut se centra en un ampli espectre de temes financers personals com ara els pagaments que es poden fer cada dia, les despeses, la relació qualitat-preu, les targetes bancàries, els xecs, els comptes bancaris i les divises. Les tasques avaluades en aquesta àrea de contingut podrien ser, per exemple, demanar als estudiants que demostrin la seva capacitat per:

- entendre que els diners s'utilitzen per a l'intercanvi de béns i serveis;
- reconèixer els bitllets i monedes;
- poder identificar diferents maneres de pagar els béns, en persona o través d'Internet;
- poder calcular el canvi correcte;
- poder determinar d'entre dos béns de consum de diferents característiques quin té la millor relació qualitat-preu tenint en compte les necessitats i circumstàncies específiques de l'individu;
- saber que hi ha diverses maneres de rebre diners d'altres persones i de transferir diners entre persones o organitzacions;
- poder utilitzar els caixers automàtics per retirar diners o per obtenir el saldo del compte corrent;
- poder comprovar les operacions que figuren en un extracte bancari i tenir en compte les irregularitats que hi puguin haver;
- entendre que els diners poden ser prestats o es poden demanar en préstec, i les raons per pagar o rebre interessos; i
- poder utilitzar una targeta de crèdit o dèbit.

Planificar i gestionar les finances

Els ingressos i la riquesa necessiten planificació i gestió, activitats que s'han de poder dur a terme tant en un termini de temps curt com llarg. Aquesta àrea de contingut pot incloure tasques en les quals els estudiants demostrin la seva capacitat per:

Els estudiants han de demostrar la capacitat de poder planificar el futur per pagar les despeses futures

- poder identificar diversos tipus d'ingressos i quantitats d'ingressos (per exemple, assignacions, sous, comissions, beneficis, salaris per hora, i l'ingrés brut i net);
- entendre què són els impostos i els beneficis del govern, i l'impacte que tenen en la planificació i gestió de les finances;
- poder elaborar un pressupost per planificar la despesa ordinària i l'estalvi;
- entendre com manipular diversos elements d'un pressupost, com podria ser la identificació de prioritats si els ingressos no cobreixen les despeses previstes, o saber trobar opcions per reduir despeses o augmentar els ingressos per tal d'incrementar els nivells d'estalvi;

- poder planificar el futur per pagar les despeses futures: per exemple, calcular quant necessita ser estalviat cada mes per fer una compra en particular;
- poder avaluar l'impacte dels diferents plans de despeses;
- entendre la idea de la creació de riquesa, l'impacte de l'interès compost en l'estalvi, i els pros i els contres dels productes d'inversió;
- reconèixer el benefici de la planificació de la jubilació des de molt jove, i la importància dels estalvis per esmorteir imprevistos;
- entendre els beneficis d'estalviar per a d'altres finalitats a llarg termini o per als canvis previstos en les circumstàncies personals (com independitzar-se de casa dels pares);
- entendre els efectes de l'accés al crèdit i les formes en què les despeses poden ser suavitzades amb el temps a través de préstecs o d'estalvi.

Riscos i recompenses

Els riscos i les recompenses són un aspecte clau de l'educació financera, que pressuposa la incorporació de la capacitat d'identificar formes de gestió, el balanç i la cobertura de riscos i una comprensió del potencial de guanys o pèrdues financeres a través d'una varietat de contextos financers diversos. Hi ha dos riscos d'especial importància en aquest àmbit. El primer es refereix a les pèrdues financeres que una persona no podria suportar, com les causades per despeses catastròfiques o repetides. El segon és el risc inherent als productes financers, com els produïts per contractes de crèdit amb taxes d'interès variable o la inversió en productes financers.

Aquesta àrea de contingut implica el coneixement que certs productes financers (incloses les assegurances) poden ser utilitzats per gestionar els diferents riscos (en funció de les diferents necessitats i circumstàncies). També implica saber per què alguns mètodes d'estalvi o inversió són més perillosos que d'altres i com fer-ho per limitar el risc al capital personal. També implica la comprensió dels beneficis de la diversificació. Les tasques que es demanen als alumnes en aquesta categoria de contingut poden comportar un examen dels possibles riscos o beneficis associats a:

- diversos tipus d'inversió i formes d'estalvi, inclosos els productes financers formals i els mètodes alternatius d'estalvi (com la compra de bestiar o d'or), i productes d'assegurances;
- diverses formes de crèdit, incloent-hi el crèdit informal i formal, el no garantit i l'assegurat, la rotació i el termini fix, i el que té taxes d'interès fixes o variables;
- els efectes de l'interès compost;
- la falta de pagament de les factures i contractes de crèdit; i
- les fluctuacions dels tipus d'interès, dels tipus de canvi i de la volatilitat del mercat.

Panorama financer

Aquesta àrea de contingut es relaciona amb el caràcter i les característiques del món financer. Cobreix conèixer els drets i els deures dels consumidors en el mercat financer i en l'entorn financer general i les principals implicacions dels contractes financers. La informació, els recursos i la regulació legal també són temes rellevants per a aquesta àrea de contingut. En el seu sentit més ampli, el panorama financer també incorpora una comprensió de les conseqüències dels canvis en les condicions econòmiques i en les polítiques públiques, com ara els canvis produïts en les taxes d'interès, la inflació, els impostos o les prestacions socials. Les tasques

El contingut de panorama financer cobreix conèixer els drets i deures dels consumidors

relacionades amb aquesta àrea de contingut poden incloure l'avaluació de si els estudiants tenen la capacitat per:

- entendre que els individus tenen opcions en la despesa i l'estalvi i que cada acció pot tenir conseqüències per a l'individu i per a la societat;
- entendre que els compradors i els venedors tenen drets, com ser capaços de presentar un recurs;
- entendre que els compradors i els venedors tenen responsabilitats, com donar informació precisa en l'aplicació dels productes financers i ser conscients de les conseqüències de no fer-ho;
- reconèixer la importància de la documentació legal prevista en la compra de productes o serveis financers, i la importància de comprendre'n el contingut;
- poder identificar a qui demanar consell a l'hora de triar productes financers, i on acudir a la recerca d'ajuda en relació amb els assumptes financers;
- poder identificar quins proveïdors són molt segurs, i saber que els productes i serveis estan protegits a través de lleis de regulació o de protecció del consumidor;
- reconèixer com els hàbits financers personals, les accions i les decisions personals tenen impacte tant a nivell individual, com comunitari, nacional i internacional;
- ser conscients de la situació econòmica i comprendre l'impacte dels canvis de política, com ara la reforma del finançament de la formació post-escolar;
- entendre que la capacitat de crear riquesa o de crèdit d'accés depèn de factors econòmics, com ara les taxes d'interès, la inflació i les qualificacions de crèdit;
- entendre que una sèrie de factors externs, com la pressió publicitària, poden afectar decisions financeres de la gent; i
- ser conscients dels delictes financers, com el robatori d'identitat o els fraus, i saber prendre les precaucions adequades per evitar-los.

2.2. PROCESSOS

La categoria de processos està relacionada amb els processos cognitius. S'utilitzen per descriure la capacitat dels estudiants de reconèixer i aplicar els conceptes rellevants per al domini de competència financera, i per entendre'ls, analitzar-los, raonar-hi, avaluar-los i proposar-hi solucions. En l'educació financera PISA, s'han definit quatre categories de processos: identificar la informació financera, analitzar la informació en un context financer, avaluar els problemes financers i aplicar el coneixement financer i la comprensió financera.

Identificar la informació financera

Aquest procés es requereix quan l'individu busca i accedeix a fonts d'informació financera i identifica o reconeix la seva rellevància. A PISA 2012, la informació es presenta en forma de textos impresos, com ara contractes, anuncis, gràfics, taules, formularis i instruccions. Una tasca típica pot requerir que els estudiants identifiquin les característiques d'una factura de compra, o reconeixin el saldo d'un compte bancari. Una tasca més difícil podria implicar localitzar la informació que explica les conseqüències de l'impagament dels reemborsaments de préstecs a través d'un contracte que utilitza un llenguatge jurídic complex. Aquesta categoria de procés també es reflecteix en les tasques que impliquen el reconeixement de la terminologia financera, com ara la identificació de la "inflació" com el terme utilitzat per descriure l'augment de preus en el temps.

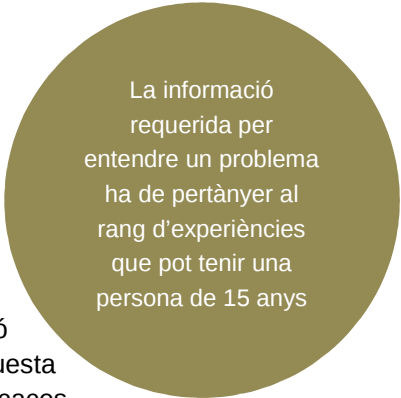
Els estímuls de les preguntes de competència financera poden ser contractes, anuncis, gràfics, taules, formularis i instruccions

Analitzar la informació en un context financer

Aquest procés abasta una àmplia gamma d'activitats cognitives realitzades en contextos financers, incloent interpretar, comparar i contrastar, sintetitzar, i l'extrapolació de la informació que es proporciona. En essència, es tracta de reconèixer una cosa que no és explícita: la identificació dels supòsits subjacents o les implicacions d'un problema en un context financer. Per exemple, una tasca pot consistir en la comparació de les condicions ofertes pels diferents contractes de telefonia mòbil, o discernir si l'anunci d'un préstec és probable que inclogui condicions sobreenteses.

Avaluar problemes financers

En aquest procés, l'atenció se centra en la capacitat per reconèixer o donar justificacions i explicacions financeres sobre la base de coneixements financers entesos i aplicats a contextos específics. Involucra activitats cognitives com ara explicar, avaluar i generalitzar. El pensament crític es posa en joc en aquest procés quan els estudiants s'han de basar en el coneixement, la lògica i el raonament plausible per donar sentit i formar-se una opinió sobre un problema relacionat amb les finances. La informació que es requereix per fer front a un problema d'aquest tipus pot ser proporcionada en part en l'estímul de la tasca, però per connectar aquesta informació els estudiants necessitaran de la seva comprensió i dels seus coneixements financers previs. En el context de PISA, qualsevol informació que es requereix per entendre el problema s'ha de trobar dins del rang esperat d'experiències que pot tenir una persona de 15 anys d'edat, ja siguin experiències directes o d'altres que fàcilment poden imaginar-se i comprendre. Per exemple, se suposa que als 15 anys d'edat és probable que siguin capaços d'identificar-se amb l'experiència de voler una cosa que no és essencial (per exemple, un nou equip de so). Una tasca de les proposades podria preguntar sobre els factors que podrien ser tinguts en compte en la decisió de fer una compra o d'ajornar-la, ateses les circumstàncies financeres especificades.

La informació
requerida per
entendre un problema
ha de pertànyer al
rang d'experiències
que pot tenir una
persona de 15 anys

Aplicar el coneixement financer i la comprensió financer

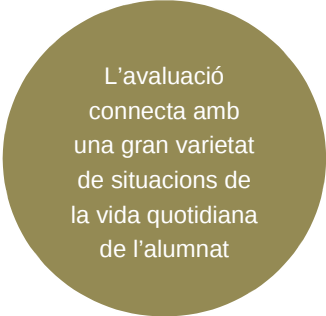
La quarta categoria de processos recull un terme de la definició de la competència financer: "aplicar aquest coneixement i aquesta comprensió [financer]". Se centra en l'adopció de mesures eficaces en un entorn financer mitjançant el coneixement dels productes financers, dels seus contextos i de la comprensió de conceptes financers. Aquest procés es reflecteix en tasques que impliquin la realització de càlculs i la resolució de problemes, sovint tenint en compte les múltiples condicions que es poden donar. Un exemple d'aquest tipus de tasques és el càlcul dels interessos d'un préstec de més de dos anys. Aquest procés també es reflecteix en les tasques que requereixen el reconeixement de la importància dels coneixements previs en un context específic. Per exemple, una tasca pot requerir a l'estudiant que esbrini si el poder adquisitiu disminuirà o augmentarà amb el temps quan els preus estan canviant a un ritme determinat. En aquest cas, s'ha d'aplicar el coneixement sobre la inflació.

2.1. CONTEXTOS

En la definició d'un marc conceptual i dels ítems d'avaluació que seran desenvolupats i seleccionats sobre la base d'aquest marc, també cal prestar atenció a l'amplitud dels contextos en què s'exerceixen les competències del domini. Les decisions sobre qüestions financeres sovint depenen dels contextos o de les situacions en què es presenten els problemes. En situar

les tasques en una varietat de contextos, l'avaluació ofereix la possibilitat de connectar amb la gamma més àmplia possible d'interessos individuals i amb una gran varietat de situacions en què les persones es poden trobar en la vida quotidiana del segle XXI.

Hi haurà situacions que seran més familiars als nois i noies de 15 anys que no pas d'altres. A PISA els ítems s'emmarquen en situacions de la vida en general que poden incloure contextos escolars, però que no s'hi limiten. El focus pot estar en l'individu, en l'entorn familiar o dels companys, en la comunitat en general o fins i tot en un context global.

L'avaluació
connecta amb
una gran varietat
de situacions de
la vida quotidiana
de l'alumnat

Els contextos que es treballen a l'avaluació de la competència financera són, doncs, l'educació i el treball, la casa i la família, l'individu i la societat.

Educació i treball

El context de l'educació i el treball és de gran importància per als joves. El context educatiu és òbviament rellevant per a l'alumnat que avalua PISA, ja que són, per definició, una mostra de la població escolar; de fet, molts d'ells continuaran els seus estudis o formació durant algun temps. No obstant això, molts altres joves de 15 anys passaran de l'escola al món laboral en un o dos anys i, a més, molts estudiants de 15 anys tenen feines informals fora de l'horari escolar. Per tant, en l'actualitat i en el mitjà termini, el context del treball també és rellevant per als estudiants de PISA. Pràcticament tots els joves de 15 anys començaran a pensar en temes financers relacionats amb l'educació i el treball, ja sigui perquè estan gastant els diners guanyats, perquè tenen en compte les opcions de l'educació futura o perquè estan planificant la seva vida laboral.

Les tasques típiques dins d'aquest context podrien incloure la comprensió de les nòmines, la planificació per estalviar per als estudis superiors, l'estudi dels beneficis i dels riscos de demanar un préstec d'estudiant i la participació en plans d'estalvi del lloc de treball.

Casa i família

El context de casa i família inclou qüestions financeres relatives als costos relacionats amb la llar. La família és el context més probable entre l'alumnat de 15 anys d'edat. No obstant això, aquesta categoria també inclou les llars que no es basen en les relacions familiars, com ara el tipus d'allotjament compartit que els joves sovint utilitzen poc després d'abandonar la llar familiar. Els ítems dins d'aquest context poden incloure la compra d'articles per a la llar o en botigues de queviures, el portar els registre de les despeses de la família i el fer plans per a esdeveniments familiars. Les decisions sobre el pressupost i la prioritització de despeses també es poden emmarcar dins d'aquest context.

Individu

El context de l'individu és important dins de les finances personals, ja que hi ha moltes decisions que una persona pren enterament per al seu benefici o gratificació personal, i moltes responsabilitats que han de ser assumides pels individus. Les decisions adoptades que es consideren dins d'aquest context inclouen l'elecció de productes i serveis personals com ara roba, articles d'higiene o tallades de cabell, o la compra de béns de consum, com ara equips electrònics o d'esports, així com compromisos adquirits com quotes mensuals per ser membre d'un gimnàs. Aquestes decisions abasten necessitats personals essencials, com l'oci i el lleure. Encara que les decisions d'un individu poden ser influenciades per la família i la societat, a l'hora d'obrir un compte bancari o d'aconseguir un préstec és la persona qui té la responsabilitat

legal d'aquestes decisions. El context de l'individu, per tant, inclou qüestions contractuals al voltant d'esdeveniments com l'obertura d'un compte bancari, la compra de béns de consum, el pagament d'activitats recreatives i fer front als serveis financers importants que sovint s'associen amb determinats articles de consum, com ara el crèdit i les assegurances.

Societat

L'entorn on viuen els joves es caracteritza pel canvi, la complexitat i la interdependència. La globalització està creant noves formes d'interdependència on les accions estan subjectes a influències econòmiques i les conseqüències de les quals s'estenen molt més enllà de l'individu i de la comunitat local. Si bé el nucli de la competència en l'educació financera se centra en les finances personals, el context social reconeix que el benestar financer individual no pot separar-se del tot de la resta de la societat. El benestar financer personal afecta i és afectat per la comunitat local, la nació i fins i tot per les activitats globals. L'educació financera dins d'aquest context inclou assumptes com l'estar informat sobre els drets i les responsabilitats dels consumidors, o la comprensió dels efectes dels impostos i els recàrrecs del govern local, essent conscient dels interessos empresarials i tenint en compte el paper del poder adquisitiu dels consumidors. El context de la societat s'estén també a considerar diverses opcions financeres, com la donació a organitzacions sense ànim de lucre i a organitzacions benèfiques.

El nucli de la competència financera són les finances personals. Però es té en compte el benestar financer de la societat

3. RESULTATS DE L'ALUMNAT DE CATALUNYA

A PISA, el rendiment de l'alumnat es mesura segons la Teoria de Resposta a l'Ítem (TRI). Els resultats de l'alumnat se sintetitzen en una escala descriptiva de rendiment que el classifica en nivells de competència segons la puntuació que obté en funció dels ítems contestats correctament. Per tant, la puntuació assolida per un/a alumne/a en l'escala expressa les tasques més difícils que possiblement és capaç de fer.

Amb les propietats de l'anàlisi TRI s'obtenen estimacions de les puntuacions de l'alumnat i dels ítems en una mateixa escala que els fa comparables, independentment del subconjunt d'ítems que cada alumne/a hagi respost. Les escales de puntuacions de PISA estan preparades per obtenir una mitjana de 500 punts per al conjunt de països de l'OCDE, de manera que aproximadament dues tercers parts de tot l'alumnat avaluat tingui una puntuació que estigui compresa entre els 400 i els 600 punts.

Les taules següents mostren els resultats obtinguts per l'alumnat de Catalunya que ha participat en l'avaluació de la competència financera. A la **taula núm. 2** hi ha els resultats de Catalunya en el context de tots els països que participen en l'avaluació, ordenats de major a menor. Tenint en compte l'error estàndard (8,1), es pot inferir que els resultats de Catalunya són estadísticament similars a la puntuació mitjana dels països de l'OCDE.

La puntuació mitjana de Catalunya (492,5) és estadísticament similar a la mitjana de l'OCDE (500)

Taula 2. Puntuacions mitjanes de Catalunya i dels països participants en competència financera a PISA 2012

Països	Puntuació mitjana	Error estàndard
Xangai-Xina	603,4	3,2
Bèlgica	541,1	3,5
Estònia	529,4	3,0
Austràlia	526,1	2,1
Nova Zelanda	520,0	3,7
República Txeca	513,2	3,2
Polònia	510,1	3,7
Letònia	500,6	3,3
OCDE	500,0	1,1
Catalunya	492,5	8,1
Estats Units	491,6	4,7
Rússia	486,3	3,7
França	486,3	3,4
Espanya	484,2	3,2
Eslovènia	484,1	3,2
Croàcia	480,3	3,8
Israel	476,5	6,1
República Eslovaca	470,5	4,9
Itàlia	466,3	2,1
Colòmbia	378,7	4,7

La **taula núm. 3** mostra els resultats de les comunitats autònomes d'Espanya. Com es pot observar, Catalunya se situa a la part mitjana de la taula.

Taula 3. Puntuacions mitjanes de Catalunya i de les comunitats autònomes en competència financera a PISA 2012

Comunitats autònomes	Puntuació mitjana	Error estàndard
Navarra	539,8	6,6
Aragó	521,3	14,7
País Basc	513,8	11,2
Madrid	499,4	9,1
Illes Balears	497,8	21,2
Galícia	493,1	4,9
Catalunya	492,5	8,1
La Rioja	488,9	16,1
Astúries	478,4	30,8
Castella i Lleó	477,3	5,8
Andalusia	470,7	7,2
Extremadura	467,6	3,9
Cantàbria	467,1	31,2
Múrcia	432,8	12,6

La **taula núm. 4** mostra les puntuacions mitjanes de Catalunya segons la titularitat del centre. Els resultats són coherents amb els obtinguts en les competències avaluades a PISA 2012: matemàtica, comprensió lectora i científica. La **taula núm. 5** mostra les puntuacions mitjanes de Catalunya segons el sexe de l'alumnat: les noies superen en 5,5 punts els nois.

Taula 4. Puntuacions mitjanes de Catalunya en competència financera a PISA 2012. Titularitat de centre

Titularitat de centres	Puntuació mitjana	Error estàndard
Titularitat pública	479,7	11,6
Titularitat privada concertada	512,3	10,1

Taula 5. Puntuacions mitjanes de Catalunya en competència financera a PISA 2012. Sexe de l'alumnat

Sexe de l'alumnat	N	Puntuació mitjana	Error estàndard
Noies	68	495,4	13,9
Nois	79	489,9	6,1

La **taula núm. 6** mostra les puntuacions mitjanes de les comunitats autònomes d'Espanya tenint en compte el curs en què està matriculat l'alumnat que forma part de la mostra. Les comunitats autònomes estan ordenades per ordre alfabètic. Catalunya és l'única comunitat que té alumnes matriculats a batxillerat (un individu), mentre que Navarra és l'única que no en té cap a segon d'ESO. El gruix de la mostra es troba sempre a quart d'ESO. Com és esperable, la puntuació mitjana obtinguda és més alta a mesura que és més alt el curs en què els estudiants estan matriculats. En el cas de Catalunya, la diferència de puntuació entre els alumnes matriculats a segon (374,1 punts) i els matriculats a quart d'ESO (510,4 punts) és de 136,3 punts.

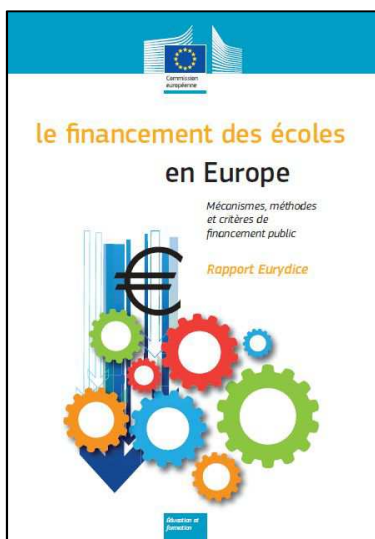

Els alumnes de Catalunya matriculats a quart d'ESO superen els 510 punts en competència financera

Taula 6. Puntuacions mitjanes de les comunitats autònomes en competència financera a PISA 2012. Curs de matriculació de l'alumnat

Comunitats autònomes	Curs de matriculació	N	Puntuació mitjana	Error estàndard
Andalusia	Segon ESO	19	401,7	14,0
	Tercer ESO	43	418,4	12,2
	Quart ESO	134	499,9	9,0
Aragó	Segon ESO	1	410,2	23,7
	Tercer ESO	6	474,3	24,8
	Quart ESO	27	539,8	10,6
Astúries	Segon ESO	2	394,6	37,4
	Tercer ESO	7	428,0	14,7
	Quart ESO	20	499,9	42,5
Illes Balears	Segon ESO	1	387,1	20,1
	Tercer ESO	4	477,5	33,4
	Quart ESO	15	513,2	23,3
Cantàbria	Segon ESO	3	330,6	34,0
	Tercer ESO	8	427,8	22,2
	Quart ESO	13	527,9	9,7
Castella i Lleó	Segon ESO	6	352,8	41,9
	Tercer ESO	11	403,3	34,5
	Quart ESO	30	536,4	9,7
Catalunya	Segon ESO	6	374,1	29,1
	Tercer ESO	21	433,0	19,7
	Quart ESO	119	510,4	10,0
	Primer batxillerat	1	574,8	22,1
Extremadura	Segon ESO	2	391,7	45,5
	Tercer ESO	13	439,8	13,6
	Quart ESO	21	500,9	16,9
Galícia	Segon ESO	3	376,1	32,4
	Tercer ESO	10	452,6	17,9
	Quart ESO	33	518,4	10,1
La Rioja	Segon ESO	4	405,3	23,9
	Tercer ESO	2	509,5	22,2
	Quart ESO	13	516,1	19,1
Madrid	Segon ESO	13	410,7	20,4
	Tercer ESO	33	454,4	8,9
	Quart ESO	88	533,2	8,5
Múrcia	Segon ESO	6	344,3	53,1
	Tercer ESO	11	403,0	30,1
	Quart ESO	15	506,3	13,3
Navarra	Tercer ESO	4	467,9	14,1
	Quart ESO	28	551,3	8,8
País Basc	Segon ESO	3	409,8	32,5
	Tercer ESO	10	439,7	28,2
	Quart ESO	52	528,1	8,6

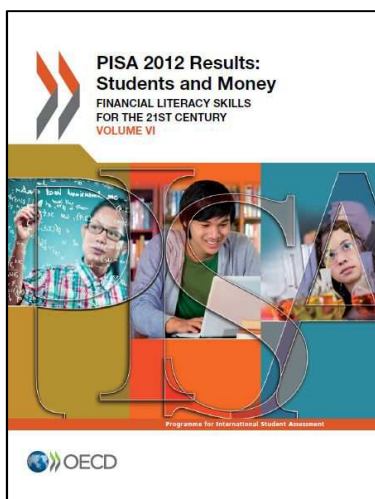
REVISTA DE LLIBRES

Le financement des écoles en Europe. Eurydice, Brussel·les, 2014.
<http://www.europe-et-formation.eu/le-financement-des-ecoles-en.html?>

Volum de cent quatre pàgines que estudia els mecanismes de finançament dels centres educatius de trenta-set països d'Europa, així com els criteris i els mètodes que s'utilitzen per assignar el volum de recursos a l'educació primària i a la secundària obligatòria.

El volum inclou el resum executiu, de quatre pàgines, la introducció i tres capítols. En el primer, s'analitzen les administracions implicades en el finançament dels centres educatius. En el segon, s'exposen els mètodes usats per determinar el volum de recursos necessaris. En el tercer, hi ha els criteris usats per determinar el volum de recursos del centre educatiu. L'apartat final inclou els diagrames de tots els països estudiats, de manera que es poden comparar de manera visual les fonts de finançament de cadascun. Les dades de Bèlgica es desglossen en tres diagrames, ja que es presenten per separat la comunitat francesa, la comunitat germanòfona i la comunitat belga. Les dades d'Espanya es presenten en un únic diagrama, amb notes a peu de pàgina genèriques sobre les comunitats autònomes.

PISA 2012: Students and Money: Financial Literacy Skills for the 21st Century. PISA, OCDE, 2014.
<http://www.oecd.org/pisa/keyfindings/pisa-2012-results-volume-vi.htm>

Volum que examina els resultats obtinguts per l'alumnat de 15 anys en competència financera a l'estudi PISA 2012. En aquesta avaluació opcional hi han participat 18 països i economies. El volum analitza també la relació dels resultats amb el context familiar de l'alumnat i amb les capacitats matemàtiques i lectores dels estudiants. Explora com és l'accés dels estudiants al món dels diners i la seva experiència en problemes financers. Presenta una visió panoràmica de l'educació financera a les escoles de diferents països i alguns estudis de cas rellevants.

PUBLICACIONS DEL CONSELL

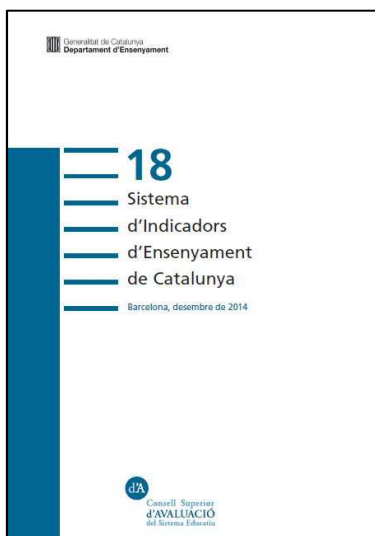
Equitat i resultats de l'alumnat d'origen estranger a PISA 2012.

Barcelona: Departament d'Ensenyament, Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, octubre de 2014.

L'estudi parteix de la premissa que cal anar molt amb compte amb les conclusions que es fan derivar de l'avaluació PISA, ja que el programa internacional avalua sistemes educatius i no individus. Fer inferències amb una part dels alumnes d'un país participant que no representen el conjunt de la mostra té les seves dificultats perquè pot portar a idees equivocades.

Amb totes les prevencions que fan al cas, l'estudi para atenció a la situació de l'alumnat d'origen estranger de Catalunya representat a la mostra de PISA 2012, que té la competència matemàtica com a àrea prioritària d'avaluació. A través de les dades que s'han pogut extreure dels resultats i dels qüestionaris de context, es pot observar que un cop controlades les variables socioeconòmiques i culturals, els resultats dels alumnes d'origen estranger no són significativament diferents dels resultats de l'alumnat nadiu. Les diferències de rendiment entre l'alumnat nadiu i d'origen estranger a Catalunya són fonamentalment les mateixes que es donen a la resta de comunitats autònomes d'Espanya i a la mitjana de l'OCDE.

L'estudi està dividit en tretze capítols. En els tres primers es resumeix en què consisteix l'avaluació PISA. En el quart s'analitzen els paràmetres internacionals usats per obtenir la mostra d'alumnes que participen a PISA. En el cinquè s'analitza el context socioeconòmic dels països participants a PISA. En el sisè es descriuen els alumnes d'origen estranger de Catalunya, comparats amb els de la resta de comunitats autònomes d'Espanya. Els capítols set, vuit i nou aborden diversos aspectes de l'equitat. El capítol deu presenta els resultats dels alumnes d'origen estranger de Catalunya. El capítol onze analitza els resultats no cognitius, que són les actituds observades envers les matemàtiques. El capítol dotze està dedicat a les conclusions i el tretze recull les fonts d'informació utilitzades en els capítols precedents.

18. Sistema d'Indicadors d'Ensenyament de Catalunya.
Barcelona: Departament d'Ensenyament, Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, desembre de 2014.

La divuitena edició del *Sistema d'Indicadors d'Ensenyament de Catalunya* recull les dades de Catalunya corresponents al curs 2012-2013 i les dades internacionals del curs 2011-2012.

El nou volum del Sistema d'Indicadors manté l'organització habitual en quatre blocs: indicadors de context, indicadors de recursos, indicadors d'escolarització i processos i indicadors de resultats. En un capítol final es recull la síntesi dels valors obtinguts en els indicadors europeus de referència, fixats per la Unió Europea per a l'any 2020 i que s'han anat referenciant en els capítols corresponents. La novetat en aquesta edició és que s'ha inclòs en la taula l'evolució que han experimentat aquests indicadors educatius europeus a Catalunya en el període 2010-2013.

El capítol d'indicadors de context s'estructura en quatre grans blocs: l'estructura de la població, que inclou una anàlisi detallada de la població amb edats compreses entre els 0 i els 4 anys, el nivell d'instrucció, la participació en el mercat de treball —amb la inclusió de dades sobre els NINI— i el nivell de riquesa determinada pel PIB per habitant. La informació continguda en el capítol d'indicadors de recursos s'ha simplificat al màxim a fi d'agilitzar-ne la lectura i afavorir-ne la comprensió, sobretot els indicadors que fan referència a la formació permanent. El capítol d'indicadors d'escolarització i processos amplia la relació de dades habituals amb la quantificació a partir dels nivells ISCED. L'apartat dedicat a l'anàlisi de la idoneïtat, habitualment inclòs en aquest capítol, s'ha desplaçat al d'indicadors de resultats perquè així es complementa la informació sobre la promoció i la repetició de curs. El capítol d'indicadors de resultats inclou dades sobre l'avaluació externa de sisè d'educació primària, l'avaluació externa de quart d'ESO i l'avaluació internacional PISA 2012. S'inclouen també els resultats de l'avaluació interna d'educació primària i d'ESO, així com dades sobre l'abandonament prematur dels estudis.

PUBLICACIONS RECENTS DEL CONSELL

Quaderns d'avaluació

29 *L'avaluació de sisè d'educació primària 2014.* Setembre 2014

28 *L'avaluació de quart d'ESO 2013.* Abril de 2014

27 *Els resultats de PISA 2012 a Catalunya.* Gener 2014

26 *L'avaluació de sisè d'educació primària 2013.* Setembre 2013

Col·lecció «Documents»

29 *TIMSS. Ítems alliberats de matemàtiques i ciències per a l'educació primària.* Desembre 2014

28 *PISA. Ítems alliberats de competència en comprensió lectora.* Juliol 2014

27 *PISA. Ítems alliberats de competència matemàtica.* Maig 2014

26 *Ítems alliberats de competència científica. Marc conceptual PISA 2015.* Març 2014

Col·lecció «Informes d'avaluació»

20 *Equitat i resultats de l'alumnat d'origen estranger a PISA 2012.* Octubre 2014

19 *Estudi sociodemogràfic i lingüístic de l'alumnat de 4t d'ESO de Catalunya.* 2013. Març 2014

18 *PISA 2009. Resultats de l'alumnat a Catalunya.* Desembre 2011

17 *Avaluació de la formació professional reglada a Catalunya 2001-2008. Resum executiu. Conclusions i recomanacions.* Setembre 2010

Col·lecció «Sistema d'Indicadors»

18 *Sistema d'Indicadors d'Ensenyament de Catalunya.* Desembre 2014

Totes aquestes publicacions es poden consultar a la pàgina web del Consell:
<http://csda.gencat.cat/ca/>